

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení učitele u krajanů

Školní rok: 2023/24

Destinace (země, místo): Rumunsko, Svatá Helena a Gernik

Jméno, příjmení: Mgr. Klára Jíchová

Škola:

Základní škola Jana Amose Komenského Svatá Helena – 12 dětí Čj (1.– 8. třída),

Základní škola Gernik – 6 dětí Čj (1.– 6. třída)

Scoala gimnaziala Moldova Noua – 4 děti Čj (5.–11. třída)

Kombinovaná výuka Svatá Helena a online Liceum Rešica (bývalí žáci ze Svaté Heleny) – 6 mládež (14–18 let)

Zájmová činnost:

Pěvecký sbor Gernik – 6 dětí

Pěvecký sbor a hudební soubor Helena – 12 dětí ZŠ, 4 mládež ŠŠ, 1 dospělý

Houslový soubor Helena – 2 děti, 2 dospělí

Divadelní soubor Helena – 12 dětí ZŠ a 2 mládež

Dále jsem koordinovala řadu kroužků, které realizovali stážisté programu Erasmus+ a další zájemci: doučování češtiny, logopedie, hra na flétnu, hra na klavír, hra na ukulele, hra na kytaru, angličtina pro děti, angličtina pro mládež, výtvarný kroužek, keramika, sportovní a outdoorové aktivity.

Výuka češtiny

Při výuce češtiny na Heleně a Gerniku pracujeme s materiály nakladatelství Taktik a Nová škola. Také se mi v letošním roce osvědčilo pracovat s texty sms a dalšími reálnými texty pocházejícími z destinace, na nichž si se studenty ukazujeme typické chyby a přepisujeme je do spisovné češtiny. Pro nácvik pravopisu a gramatiky využíváme mnoho sad kartiček, které jsem vyrobila a které umožňují individuální trénování vlastním tempem a sledování vlastního zlepšování. K práci

s textem a literárním textem používáme materiály nakladatelství Šafrán a beletrii – ve školní knihovně máme k dispozici řadu velmi kvalitních titulů, z nichž každé druhostupňové dítě na Svaté Heleně letos přečetlo několik. Hodně jsme se věnovali čtení s porozuměním, a to zejména s materiály nakladatelství Šafrán. V hodinách tvůrčího psaní pracujeme s materiály nakladatelství Šafrán, publikacemi R. Nekudy a dalších a věnujeme se vlastní tvorbě. Zdařilé povídky otiskujeme v časopise *Český Banát*, tam rovněž děti píší zprávy o akcích. Výuku doplňujeme jazykovými hrami včetně jazykových her deskových, kterých tu vlastníme řadu, pracujeme na online programu www.umimecesky.cz a se hrou *Logico*.

V Moldavě jsme dle výběru žáků pracovali zejména na čtení s porozuměním s materiály z nakladatelství Šafrán, věnovali jsme se také konverzaci a psaní a hraní jazykových her.

Na češtině pro SŠ mládež jsme se věnovali jazykovým hrám a práci na budoucím heslu na wikipedii Svatá Helena.

Při doučování češtiny a logopedii pracujeme dle instrukcí Jany Stehlíkové, zkušené speciální pedagožky a logopedky z ČR, se kterou se pravidelně scházíme na online konzultacích.

Školní rok je poznamenán mou pracovní neschopností několik týdnů v prosinci a pak 4 měsíce od poloviny ledna do poloviny května. Výuku přebírají stážistky a kolegyně Sofia Štěpničková, Estera Peková, Maria Boudová a kolega Josef Bouda.

Další aktivity

V divadelním souboru jsme ve Svaté Heleně nacvičili hru *Sněhurka* a v Gerniku *Zvířátka Petrovští*. K oběma jsem napsala scénář a započala nácvik, který pak během mé pracovní neschopnosti zdárně dokončily a k realizaci přivedly stážistky Kateřina Hrubá (Svatá Helena) a Johanka Kopáčková (Gernik).

V houslovém souboru jsme se věnovali komorní hře.

Ve všech pěveckých sborech jsme se věnovali nácviku vybraných písní na festivaly a další vystoupení. Práci s dynamikou, výrazem, výslovností, držením těla, rytmem... S doprovázejícím muzikanty jsme vymýšleli aranže a trénovali vlastní hru.

S kolegy A. Gajdzicou, S. Havlem a stážisty jsme připravili další číslo časopisu *Český Banát*. V online podobě je archiv časopisů ke stažení na www.infobanat.cz.

S gernickým truhlářem Josefem Boudou instalujeme *Naučnou stezku Gernik*.

Naučná stezka Gernik *Poklady Gerniku, naučná stezka po tradičních staveních* na dvanácti panelech umístěných po celé vesnici představuje části tradičních domů jako zdivo, fasády, okna a dveře či komíny, ale také menší stavby jako vodní mlýnky, chlívy či ploty. Součástí je online verze ve třech jazykových mutacích na www.banat.cz.

Z tiskárny převezmu panely pro novou expozici Českého domu Gernik. Dvojazyčné panely představí nejdůležitější svátky během roku i během života. Plán expozice a exponáty připravím k realizaci. Shromažďuji rovněž lidové kroje pro novou expozici na půdě Českého domu. Celý podzim se také věnuji náročné činnosti uzavírání a vyúčtování loňských projektů.

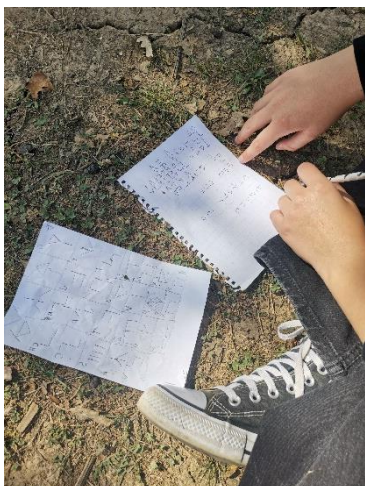
Velké akce během roku

V září jsme pochopitelně zahájili výuku ve všech našich školách...

... a již tradičně přivítali nové stážisty programu Erasmus+, kteří se budou zapojovat zejména do volnočasových aktivit s dětmi.

S červenou zástěrou je to Johanka Kopáčková pro Gernik, v modrých šatech Kačka Hrubá pro Svatou Helenu a na krajích stojí Kristýna Mouchová a Ondřej Feikl pro Eibenthal.

V polovině měsíce nás navštívila dvojice VŠ učitelů z Masarykovy univerzity, aby s námi navázala první kontakty. Návštěvu zajímalo české menšinové školství, náš styl výuky a zejména způsob výuky vlastivědy. Společně s krajanskými dětmi jsme s nimi strávili dvě dopoledne plná her a dalších aktivit.

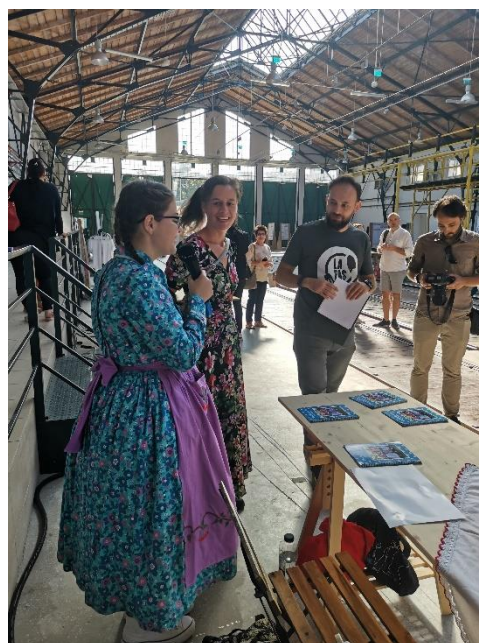
Celý měsíc pak probíhal ve znamení příprav na setkání s ministrem Lipavským u příležitosti *Dne českého jazyka* v Bukurešti. S dětmi jsme trénovaly folklorní vystoupení, s pracovníky ambasády jsme v řadě online meetů sestavovali program a řešili další nezbytnosti. Poslední přípravná schůzka se konala 25. 9. přímo v Bukurešti, v úterý 26. 9. pak proběhla vlastní akce, jíž se účastnilo několik desítek krajanů ze všech českých vesnic a řada politiků, úředníků a novinářů jak za rumunskou, tak za českou stranu. S krajany jsme prezentovali kulturní program, bohatou ochutnávku tradičního pečiva a připravili jsme malou etnografickou výstavu, kterou ministr také navštívil.

Začátek měsíce října nám zpestřil pražský herec a muzikant Radomír Švec se svou Dudáckou pohádkou. Podívali jsme se na ni ve škole na Svaté Heleně a s chutí si za zvuku dud společně zazpívali české lidové písničky.

V polovině měsíce jsme se vydaly do Temešváru, letošního evropského města kultury, abychom tam na gastro festivalu *La Pas* prezentovaly naši Banátskou kuchařku ze Svaté Heleny. Napřed jsme kuchařku u stánku představily, pak jsme sledovaly, s jakou obrovskou rychlostí mizí naše dovezené helenské rohlíčky, a konečně nás vyzpovídala místní televize a nekladla vůbec snadné otázky, např. jaké známe rumunské regionální produkty nebo co bychom vzkázaly rumunským farmářům.

A konečně jsme si s dětmi vydlabaly dýně a trochu si s nimi po Svaté Heleně zařadily. Kromě toho u nás v Banátu v říjnu posvícení stíhá posvícení, tancovačka tancovačku. Připravujeme k vydání další číslo Českého Banátu a já pracuji na nové sklepní expozici v muzeu na Gerniku a snad po dlouhých třech letech dokončím i *Naučnou stezku Gernik*. A už trénujeme na vánoční besídky.

Prosinec i následující měsíce byly poznamenány mou pracovní neschopností. V prosinci proběhly vánoční besídky v obou vesnicích, velký dík za to patří oběma stážistkám, které pak v lednu destinaci opustily. Na jaře proběhlo župní i státní kolo olympiády v českém jazyce v režii rumunského ministerstva školství. Podle nových regulí testy připravují i opravují kmenoví zaměstnanci škol, nikoli vyslaní čeští učitelé jako dosud. Kolega Gajdzica alespoň zastal funkci korektora zadání testů. Od jara ve Svaté Heleně působí stážistka Petra Janišová, studentka speciální pedagogiky z olomoucké univerzity. Pro děti připravuje bohatý program včetně četných procházek po okolí. Na Gernik domluvená stážistka, která je zároveň naší táborovou vedoucí z letních dětských táborů U Petra, nedorazila z vážných osobních důvodů. Její blízká kamarádka a zároveň další z našich táborových vedoucí zahynula při prosincové střelbě na FF UK. Naším krajanským dětem to šetrně sdělujeme na jaře s předstihem před letním táborem. Na Gernik pak pravidelně dle dohody se školou zajíždí stážistky z Eibenthalu.

Na jaře se rovněž dokončuje oddělení Čechů a Slováků v rámci UDSCR, pro Čechy vzniká nová politická strana Fórum Čechů z Rumunska, za níž již kandidují Češi v červnových komunálních volbách. Situace ve Svaté Heleně a Coronini zůstává podobná, v Gerniku a Pajině Matei se mění tvář českého zastupitele i rumunského starosty.

V červnu a červenci je Svatá Helena postižena dvěma přírodními pohromami během tří týdnů. Ještě před koncem školního roku velké krupobití poničí všechny střechy ve vesnici (cca 200 ks), řadu fasád, automobilů, velkou část úrody. Spustí se dobročinné sbírky i reálná pomoc, potom však na začátku července přichází extrémní vichřice, která škody násobí.

Přesto pokračujeme v přípravě krajského festivalu, který proběhne 3. 8. ve Svaté Heleně. Od 4. 8. nás čeká oblíbený letní tábor pro krajské děti s Ligou lesní moudrosti v Gerniku u Petra. 11. 8. při gernickém Setkání rodáků slavnostně otevíráme naučnou stezku Poklady Gerniku. Dne 18. 8. nás čeká Posvícení na Svaté Heleně a v následujícím týdnu návštěva Festivalu Banát.

Spolupráce

Vzhledem k tomu, že v destinaci končím, uvádím spolupracovníky i z předchozích let, pro budoucího učitele pak doplním potřebné kontakty.

Velmi oceňuji, že spolupráce s mými nejbližšími spolupracovníky funguje i nadále dobře. Jedná se o mé kolegyně na ZŠ na Svaté Heleně Sofi Štěpničkovou a Esterku Pecovou, dále předsedu místního sdružení UDSCR na Svaté Heleně Petra Hřůzu, Marii Boudovou v Nové Moldavě, Josefa Boudu, ředitele ZŠ a předsedu MO UDSCR v Gerniku, Josefa Merhauta, knihovníka a správce Českého domu v Gerniku, Josefa Přeloučka, faráře v Gerniku. A pak mé kolegy učitele u krajanů Alexandra Gajzicu a Alenu Havlovou a v neposlední řadě Štefana Boudu, předsedu UDSCR Banát Jih. Velmi blízkými spolupracovníky mi letos byli stážisté programu Erasmus+, konkrétně Kateřina Hrubá z Jihočeské univerzity ČB a Johanka Kopáčková z Univerzity Palackého v Olomouci.

Dále jsem spolupracovala s:

Jana Stehlíková – logopedka a speciální pedagožka – online konzultace s potřebnými dětmi, jejichž rodiče schválili logopedickou péči.

Liga lesní moudrosti ČR – průběžná celoroční příprava dalšího dětského letního tábora a koordinace vlastní akce v místě.

Čeští učitelé z Rumunska a Srbska, stážisté z Gerniku, Heleny i Eibenthalu – každotýdenní online schůze, sdílení zkušeností, tvorba časopisu Český Banát, organizace Uklidme český Banát, Banátský výrobek roku a řady dílčích akcí

Ivo Fík Dokoupil, Člověk v tísni – hledání sponzorů pro realizaci hmotných projektů, konzultace grafické stránky

Štěpán Slaný – Český Banát, z. s. – sportovní den a koordinace dalších akcí pro mládež, finanční podpora časopisu Český Banát, knihy *Tele z Čoprtánu* a dalších projektů, všestranná podpora

Hana Pavelková, Národní památkový ústav – společná práce na informačních panelech pro naučnou stezku Gernik.

*Spolupráce s autory textů *Naučné stezky Svatá Helena* a publikace *Dvě století Svaté Heleny*:*

Alena Rákosníková – urbanistka, historička a grafička, Markéta Šantrůčková, Jitka Močičková, Václav Fanta, Desideriu Gecse – historici, Jiřina Langhammerová a Kateřina Fuksová – etnoložky, Mojmír Vlašín, Robert Stejskal, Petr Maděra, Pavel Kovář – biologové, Jan Sirotek – speleolog, Aleš Kučera – geolog a další...

Kateřina Svobodová, Lidové noviny – pravnučka helenského učitele Schlogla, poskytla mi část rodinného archivu pro využití v naučné stezce a publikaci *Dvě století Svaté Heleny*.

Cosmina Vlasta Munteau, fotografka – fotografování pro kuchařku a časopis

Jana Vlková, výtvarnice a grafička – příprava pozvánek a pamětních listů na oslavy 200 let založení Svaté Heleny; další propagační materiály pro muzea

Jana Baladová, grafička – grafika časopisů, grafika informačních panelů, naučné stezky a publikací

Denisa Kučíková – „naše“ stážistka z Eibenthalu, grafička *Hamparádi*

Claudia Sembera – školský odbor UDSCR, příprava Soutěže z českého jazyka a koordinace dalších projektů

CK Kudrna – jejich klienty provázím po školách, beseduji s nimi místní situaci, komunikuji se zájemci o sponzoring či spolupráci. Obdobná spolupráce s řadou škol z ČR, komentované prohlídky škol, besedy o mé práci, z jejich strany sponzorské dary školám (knihy, výtvarné pomůcky).

Pavel Přílepek a další, Klub českých turistů – mapy pro naučnou stezku, plánování nových tras v okolí českých vesnic

Roman Franc – fotografování Svaté Heleny a Gerniku, pomoc s plánováním akcí

Robert Dittman, FFUK – koordinace stážistek programu Erasmus+ a jejich dokumentů, meet pro vážné zájemce; podobně Dagmar Sochorová, Ped MUNI

Vlasta Lazu – české vysílání Radia Temešvár – natáčení reportáží a rozhovorů

Petra Dobruská – překlad naučné stezky Svatá Helena do rumunštiny, odborné překlady do rumunštiny; standardní překlady do rumunštiny - Cristina Pec (Svatá Helena), Maria Cobau (Ešelnice)

Ondřej Prokop – překlady do angličtiny

Susie Vier – malířka z Gerniku, výtvarný kroužek pro děti

František Roch – bývalý ředitel ZŠ JAK Svatá Helena, práce na knize *Dějiny a tradice Svaté Heleny*.

Václav Salajka – Charita Hodonín; spolupráce při zubních prohlídkách ve školách, sbírka pro Svatou Helenu

Jan Jackanic – tajemník Bratrské jednoty baptistů ČR, koordinace sbírky pro Svatou Helenu

Podmínky pro výuku

Na Svaté Heleně mám k dispozici samostatnou zamykatelnou třídu, která kromě výuky slouží i jako výtvarný ateliér, hudební zkušebna a videosál. Je vybavena malou knihovnou atraktivních knížek pro děti, ve škole je dále velká a velmi dobře vybavená knihovna. I na Gerniku mám k dispozici uzamykatelnou třídu, kterou využívám na výuku češtiny, pro pěvecký sbor, výtvarný kroužek, doučování i hraní na nástroje. V Nové Moldavě se scházíme v přidělené třídě základní školy, tam všechny pomůcky donáším.

Je třeba počítat s tím, že v zimě, která může trvat od října do května, bývá po víkendech a svátcích ve škole zima.

Pondělí až středu učím na Svaté Heleně, v úterý odpoledne v Nové Moldavě, čtvrtek až pátek na Gerniku. Přejezd realizuji ve středu odpoledne/čtvrtek ráno, respektive v sobotu nebo neděli dle dalších akcí ve vesnicích, v zimě dle počasí.

Podmínky pro učitele

Na Svaté Heleně si společně se stážisty pronajímáme malý domek v centru obce. Červnové a červencové bouře jej velmi poničily a vytopily nás. Na Gerniku bydlím ve vlastním domku. Často zde se mnou pobývá někdo z rodiny. Stážisté na Gerniku mají k dispozici zahradní domek s kamny a sprchou na pozemku školy, bývalou školku. Nadále užíváme pohostinnosti místních a dopřáváme si domácí produkty. Díky automobilu s pohonem na všechna čtyři kola zvládám dopravu v horském terénu i v zimních měsících a bahně.

Co se podařilo, co se nepodařilo

V letošním roce se podařila finalizace několika projektů a zároveň průběh tradičních akcí, díky enormnímu nasazení kolegů a stážistů i v době mé zdravotní indispozice.

Obrovskou výhodou v destinaci stále představují stážisté programu Erasmus+, bez nichž by řadu projektů nebylo možné realizovat, nebo jen velmi omezeně. Jedná se o množství volnočasových aktivit na několika místech zároveň, soustavné doučování češtiny i logopedický trénink a odborná redakční či korektorská práce.

Problémy a doporučení

Pro budoucí učitele vřele doporučuji školení týkající se komunikace v konfliktní situaci, práce se stresem a zpracování negativních emocí na pracovišti. I tento rok jsem se dostávala do lidsky extrémně náročných situací a opět nových.

Dále doporučuji podporu budoucím pracovním stážím Erasmus+.

Vzhledem k radikálnímu úbytku žáků v Gerniku a zároveň zájmu o výuku češtiny v Temešváru (což jako místo výuky ve třetí župě v Rumunsku umožní napříště všem krajským dětem účastnit se akcí pro jazykové menšiny i podle nových nařízení rumunského ministerstva školství) podporuji, aby nově vyslaný učitel zajížděl na dva dny v týdnu do Temešváru a výuka češtiny v Gerniku připadla zcela krajským učitelům.

S nastupujícím učitelem podrobněji proberu následující (probíhající či nedokončené projekty či osvědčené zvyklosti):

- režim ZŠ Svatá Helena – systém zamykání, spolupráce se stážisty a kolegy uvnitř školy; vybavení třídy a doplňování materiálu
- výuka logopedie
- filmové kluby
- komunikace s předsedy Fóra Čechů
- Svatá Helena – budoucí muzeum – itinerář nápadů týmu vědců
- propagační cedule na Naučné stezky u Dunaje
- Gernik – expozice krojů

- Gernik – expozice svátků
- Gernik – projekty k 200. výročí (kuchařská kniha, naučná kniha, kroje...)
- budoucnost časopisu – finance, šablona, články pro nové číslo
- situace ve výuce Moldava, Berzáška
- Den českého jazyka 2024 - doporučený scénář divadla
- wifi a router
- používané učebnice, rozdělaná práce s sš studenty
- knihovna Svatá Helena, systém třídenní
- Klub českých turistů – rozplánované trasy – nové ukazatele
- Uklidme Český Banát – akce, zařazení pod Uklidme Česko, umístění cedulí zákaz skládky Helena i Gernik
- Banátský výrobek roku
- vydané knihy

Různé

Ráda bych vyjádřila svou vděčnost za to, že od většiny místních vnímám velkou podporu sebe a své práce.

Za čtyři roky velmi konstruktivní spolupráce děkuji Alexandrovi Gajdzicovi, učiteli v Eibentahlu.

Rovněž děkuji za cennou a konstruktivní podporu paní Olze Vlachové z DZS.

Prof. Pavlu Kováři děkuji za nominaci na Cenu Josefa Vavrouška.

<https://www.nadacepartnerstvi.cz/cena-josefa-vavrouska/Osobnosti/Klara-Jichova>

Velké množství obrazového materiálu a videí z jednotlivých akcí je k dohledání na našich fb stránkách Hezkyčesky v Banátu. Video na youtube TV Český Banát.